

Biedrība
„Pāvilostas kultūrvēsturiskais vides centrs”

Reģistrācijas Nr.40008162917, juridiskā adrese: Kalna iela 7, Pāvilosta,
Dienvidkurzemes novads, LV – 3466, tālrunis 29226526

Nr. 2024/PV5

Vides pārraudzības valsts birojs
pasts@vpvb.gov.lv

Dienvidkurzemes novada
pašvaldības domei
pasts@dkn.lv

Informācijai:

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija
pasts@varam.gov.lv

Klimata un enerģētikas
ministrija
pasts@kem.gov.lv

Ekonomikas ministrija
prese@em.gov.lv

**Par SIA “K2 Ventum” Elektrostaciju parka būvniecība un elektropārvades
pieslēguma izveides Dienvidkurzemes novadā ietekmes uz vidi (IVN) ziņojuma
(turpmāk – Ziņojums) tiesiskuma apšaubīšanu**

1. SIA “K2 Ventum” kā ierosinātajam likumiski noteikts obligāts pienākums, pirms paredzētās ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas, konsultēties ar pašvaldību. Saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 14. panta otro daļu pašvaldība izvērtē ietekmes uz vidi paredzētās darbības īstenošanas iespējas savā teritorijā un 15 dienu laikā, pēc ierosinātāja rakstveida iesnieguma saņemšanas, nosūta tam savu viedokli par paredzētās darbības atbilstību šīs pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem.

Ziņojumam nav pievienots likumā noteiktā kārtībā noformēts dokuments, kurā pausts Dienvidkurzemes novada pašvaldības viedoklis par paredzētās darbības atbilstību Dienvidkurzemes novada pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem.

Šāds fakts pats par sevi pamatoti ļauj apšaubīt ietekmes uz vidi novērtējuma kvalitāti un IVN ziņojuma atbilstību likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (Novērtējuma

likums) 2. pantā noteiktajam mērķim - novērst vai samazināt fizisko un juridisko personu paredzēto darbību vai plānošanas dokumentu īstenošanas nelabvēlīgo ietekmi uz vidi. Novērtējuma likuma 1. pantā ietvertais jēdziena satura skaidrojums kopsakarā ar norādīto Novērtējuma likuma mērķi, nešaubīgi nosaka ierosinātāja pienākumus. Proti, noskaidrot, kā paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītas, tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, skar un ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību (īpaši aizsargājamās sugas un to dzīvotnes, īpaši aizsargājamās un Eiropas Savienības nozīmes biotopus), augsni, zemes dzīles, ūdeni, gaisu, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu, iespējamā pakļautība avāriju vai katastrofu riskiem un visu minēto jomu mijiedarbība.

Turpmāk izklāstītais pamatoti ļauj secināt, ka SIA "K2 Ventum" ziņojums nesatur objektīvu un vispusīgu vides izvērtējumu, kas atbilstu Novērtējuma likuma mērķim.

2. Ziņojums 4.7. Kultūrvēsturiskās vērtības (196. - 204. lpp.)

Izdarīts secinājums, ka *"Izvērtējot pieejamo informāciju var secināt, ka VES parka izveide un ekspluatācija neapdraud līdz šim apzinātos, aizsargājamās kultūrvēsturiskos objektus."*

Biedrības galvenais iebildums, ka Ziņojums nesatur izvērtējumu par ietekmi uz kultūrvēsturiskajām ainavām, kurās atrodas kultūrvēsturiskie objekti, kaut gan Vides pārraudzības valsts biroja Programma Nr. 5-03/14/2022 "Ietekmes uz vidi novērtējumam Pāvilstas vēja elektrostaciju parka būvniecībai un elektropārvades pieslēguma izveidei Dienvidkurzemes novadā" (turpmāk – Programma) nosaka ierosinātajam pievērst īpašu uzmanību: "Darbības vietas un paredzētās darbības ietekmes zonas ainaviskais un kultūrvēsturiskais nozīmīgums, tuvākie aizsargājamie kultūras pieminekļi, to aizsargjoslas, rekreācijas un tūrisma objekti (2.4.6. apakšpunkts)".

Spēkā esošais Pāvilstas novada teritorijas plānojums tieši uzsver Akmeņraga un Grīņu dabas ainavas būtisko nozīmi. Ziņojumā nav ņemts vērā, ka Latvija, ratificējot Eiropas ainavu konvenciju 2007.gadā, apņēmas izstrādāt un īstenot ainavu politiku, kas ietver pasākumus ainavu aizsardzībai, pārvaldībai un plānošanai. Šī politika aptver plašu darbību spektru, tostarp kultūras, vides, lauksaimniecības, sociālo un ekonomisko politiku.

Eiropas ainavu konvencija definē ainavu politiku kā komponentu publisko iestāžu izstrādātus principus un stratēģijas ainavu aizsardzībai, pārvaldībai un plānošanai. Konvencija nosaka, ka ainavas ir cilvēku dzīves vides būtiska sastāvdaļa un tām piemīt kultūras, dabas, ekoloģiskās un ekonomiskās vērtības. Tādējādi ainavu aizsardzība un pārvaldība tiek uzskatīta par svarīgu elementu ilgtspējīgas attīstības veicināšanā (<https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/1265>).

Latvijā īstenotie pasākumi un politikas dokumenti, piemēram, Ainavu politikas pamatnostādnes 2013.-2019.gadam, norāda uz valsts apņemšanos aktīvi veicināt ainavu ilgtspējīgu attīstību, integrējot ainavu aspektus dažādās politikas jomās un veicinot sabiedrības izpratni un līdzdalību ainavu saglabāšanā un attīstībā.

Ne Ziņojuma tekstā, ne personu sarakstā, kas ietverts Ziņojuma 6. – 7.lpp., nav norādīta ne institūcija, ne kāds cits tiesību subjekts, tostarp ne speciālists, ne eksperts, kas izdarījis citātā norādīto secinājumu.

- Pāvilstas novada teritorijas plānojums 2012. –2024. gadam (Galīgā redakcija). Paskaidrojuma raksts (skat. 80.lpp.).

"2. Akmeņraga ainava – pašreiz uztverama kā meža ainava, bet vēsturiski, vēl līdz Otrajam pasaules karam tā bija apdzīvota lauku ainava. Pašreiz vizuāli to var vērtēt kā pagātnes ainavu (it kā tas, kas bijis, nav bijis, jo mēs to neredzam), bet patiesībā šeit saglabājušās senās ainavas pēdas zemes īpašumu struktūrā. Cilvēkiem, kas šeit zemes reformas laikā atguvuši īpašumus, tā ir šodienas, reālā ainava. Ainavas galvenā vērtība –

tā ir konkrēts stāsts par 20.gs. notikumiem jūras piekrastē. Kopumā – tā ir informatīva nozīme, kas svarīga visai sabiedrībai.

3. Grīņu ainava – arī tā ir pagātnes ainava, taču tās nozīme šodien ir plašāka, jo kalpo par papildinošo teritoriju divām īpaši aizsargājamām teritorijām: Grīņu dabas rezervātam un Ziemupes liegumam. Viss Grīņu apvidus kopumā ir nozīmīgs dabas procesu, cilvēka un dabas mijiedarbību izpētes objekts.”

Papildu informācija: 7.PĀVILOSTAS NOVADA ATTĪSTĪBAI NOZĪMĪGĀS TERITORIJAS (skat. no 97. – 102. lpp.).

- Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035. gadam. Gala redakcija.

1. pielikums. DKN teritorijas un to nozīmīgākās, īpašās ainavas un kultūrvēsturiskās ainavas

43. lpp. Pāvilosta

- Nozīmīgākās ainaviski vērtīgās teritorijas daļēji pārklājas ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un atrodas piejūrā – dabas liegums “Ziemeupe”, “Pāvilostas pelēkā kāpa” un “Akmensrags” un tā apkārtnes kultūrvēsturiskā teritorija. Pāvilosta un apkārtnē.
- Nozīmīga dabas un kultūrvēstures ainava ir: [...] - Akmeņraga ainava – pašreiz vizuāli uztverama kā meža ainava, bet vēsturiski tā ir pagātnes lauku ainava, galvenā vērtība – tā ir konkrēts stāsts par 20. gs. notikumiem jūras piekrastē; - Grīņu ainava – arī tā ir pagātnes ainava, pašreiz kalpo par papildinošo teritoriju divām īpaši aizsargājamām teritorijām: Grīņu dabas rezervātam un Ziemupes liegumam; [...] - Pāvilosta un apkārtnē – kā sena pilsēta (Vecās Pāvilostas plānojums) ar dabas un urbanizācijas procesu mijietekmēm.

30. lpp. Veicināt mežu teritoriju ilgtspējīgu apsaimniekošanu, nodrošinot mežu resursu atjaunošanu un ilgtspējīgu mežsaimniecisko izmantošanu.

- Izmantot dabas, kultūras un ainaviskās vērtības, ievērojot īpaši aizsargājamo dabas vērtību, kultūrvēsturisko vērtību un ainavu aizsardzību, tūrisma, rekreācijas un izziņas attīstībai.
- Līdzsvarot tūrismam un rekreācijai nozīmīgu teritoriju attīstību ar citām ekonomiskajām nozarēm un valsts aizsardzības vajadzībām.
- Veicināt enerģijas ražošanu no atjaunojamajiem resursiem – vēja, saules, zemes u.tml., ciktāl tas ir līdzsvarā starp sabiedrības un saimnieciskajām interesēm. Specifiskos nosacījumus iekļaujot teritorijas plānojumā, lokālplānojumos, detālplānojumos, tematiskajos plānojumos vai tehniskajos noteikumos

- Ziņojuma 4.7.3. norādīts:

“Pārsvarā VES parka teritorijai tuvumā esošie kultūrvēsturiskie pieminekļi ir arhitektūras un arheoloģijas jomas pieminekļi. Kā pieminekļi, tā arī to aizsargjoslas atrodas ārpus VES parka teritorijas.

Ne VES parka būvniecības, ne ekspluatācijas laikā nav prognozējama negatīva ietekme uz minētajām kultūrvēsturiskajām vērtībām.

Vizuāli apsekojot plānotās VES izvietojuma ceļu būvniecības teritorijas, netika konstatētas redzamas pazīmes, ka tur atrodas kultūrvēsturiski pieminekļi.”

Biedrības iebildums – ne ziņojuma tekstā, ne personu sarakstā, kas ietverts Ziņojuma 6. – 7.lpp., nav norādīta ne institūcija, ne kāds cits tiesību subjekts, tostarp, ne speciālists, ne eksperts, kas izdarījis citātā norādīto, secinājumu.

3. **Ziņojuma Programmas 3.2.11. punktā noteikts, ka ietekmes novērtējumu uz ainavu un kultūras pieminekļiem veic, sagatavojot vizualizācijas no reprezentatīviem skatupunktiem. Vērtē Paredzētās darbības ietekmes uz ainavu, kultūrvēsturisko vidi un rekreācijas resursiem būtiskumu.**

Biedrība norāda, ka netiek vērtēta ietekme uz - Akmeņraga bākas torni, kas ir Valsts nozīmes kultūrvēsturisks industriālais piemineklis Nr. 8570, un atrodas 1,7 km no vēju parka robežas, Valsts nozīmes industriālā pieminekļa izmantošanas un saglabāšanas norādījumi 2.1.1 punkts (<https://likumi.lv/ta/id/344447>), tāpat kā Pāvilostas pilsētas tuvums 1,7km attālumā un vēju parka vizuālā ietekme uz novada nozīmes kultūrvēsturisku teritoriju "Vecā Pāvilosta" (skat. Pāvilostas novada teritorijas plānojumu).

4. **Ziņojumā nav atrodams**, ka biotopu aizsardzības jomas eksperti būtu vērtējuši paredzēto darbību ietekmi arī par Grīņu rezervāta hidroloģiskajiem apstākļiem. Grīņu dabas rezervāta hidroloģiskie apstākļi un tā apkārtnes savdabīgais režīms ir radījuši unikālu ekosistēmu, kas ir svarīga daudzu retu un aizsargājamo sugu izdzīvošanai. Slapjie virsāji, kas aizņem tikai 0.01% no Latvijas teritorijas ir ārkārtīgi rets biotopu veids, tādēļ to tuvumā, kaut arī darbības teritorija nav Grīņu rezervāta darbības teritorija, noteikti jāveic hidroloģisko apstākļu novērtējums. Uzsverams, ka nav nekādu pētījumu, novērtējumu vai atzinumu, kā meliorācijas sistēmu pārkārtošana ietekmēs Grīņu dabas rezervātu un Ziemeļpusē dabas liegumu.

Ziņojumā nav ņemts vērā, ka Baltijas jūras piekrastes aizsargjosla 5 km ir noteikta, lai aizsargātu krasta ekosistēmas, kas ir svarīgas, gan bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai, gan arī kā atpūtas un tūrisma objekti. Šādas aizsargjoslas ierobežo dažādu darbību veikšanu šajās teritorijās, tostarp infrastruktūras attīstību, lai saglabātu dabas stāvokli un mazinātu cilvēku darbības radīto ietekmi.

Aizbildinoties ar enerģētisko neatkarību valsts pārvalde un it īpaši likumdevējs, izdodot likumu Enerģētiskās drošības un neatkarības veicināšanai nepieciešamās atvieglotās energoapgādes būvju būvniecības kārtības likums, nevērtējot ne samērību, ne lietderību, pakļauj iznīcības riskam gadu tūkstošiem veidojušās Baltijas jūras krasta ekosistēmas.

5. **Ziņojuma 52.-53.lpp.** Izteikts apgalvojums: *"Dzelzsbetona "spilvena" jeb pamatnes iedziļinājums prognozējams vidēji līdz 2,5m no zemes virsas. Pamatne balstās uz urbiem pāļiem (Diametrs ~0,6m), kuru ierīkošana nemaina hidroģeoloģiskos apstākļus."*

- 5.1. Šāds apgalvojums nav pamatots un ticams, jo ziņojumā nav atspoguļoti pētījumi, kas veikti šajā jomā.
- 5.2. Nav norādīts pāļu garums. Ja pamatnes iedziļinājums prognozējams vidēji līdz 2,5 m no zemes virsas, rodas šaubas, vai tā spēs noturēt 252 metrus augstu vēja turbīnu, visticamāk, ka zemē ievietos pāļus, kuru garums nav norādīts.
- 5.3. Ziņojumā pēc 2.2.3.attēla *"Pāvilostas vēja parka teritorijai tuvākās viensētas ir 1.5 km rādiusā"* vairākas turbīnas atrodas meliorāciju grāvju tuvumā vai tieši uz tām, tātad nenoliedzami būs ietekme, gan uz hidroloģiskajiem apstākļiem, gan uz ģeoloģiskajiem apstākļiem. IVN ziņojums nesatur šādu izvērtējumu. Tas pats attiecas arī uz Ziņojuma 3.4.4. punktā minēto VES pamatu izbūvi. Tiek minēts par 2.5m dziļu un pēc pasaules prakses, apmēram virs 20m diametrā betona pamatu, kurš balstās uz 600mm pāļiem. Nav rodama atbilde - Kā 2.5m dziļumā ievietotais pamats neietekmēs gruntsūdeņu plūsmu, ja minēts, ka "Gruntsūdens līmeņa ieguluma dziļums svārstās no 1,1m līdz 1,9m no zemes virsmas"?
- 5.4. Ziņojumā nav norādīts, kāds speciālists vai eksperts veicis ceļu un vēja ģeneratoru pamatu hidroloģiskās ietekmes analīzi.

6. Ziņojuma 4.3.4. punktā norādīts: “Kopumā darbības vietā vai tās tiešā tuvumā reģistrēti astoņi Eiropas nozīmes aizsargājami biotopi un viens Latvijā īpaši aizsargājams biotops, kā arī vienpadsmit īpaši aizsargājamo vaskulāro augu sugu atradnes un viena Eiropas nozīmes aizsargājamās sūnu sugas atradne. Apbūves rezultātā samazināsies aizsargājamo biotopu platība, kā arī tiks veicināta biotopu fragmentācija, samazinot to noturību pret ārējo vides faktoru iedarbību un ierobežojot augu sugu sēklu apmaiņu. Biotopu platība, kas var tikt ietekmēta apbūves rezultātā un ietekmes būtiskuma izvērtējums apkopots 4.3.4.1. tabulā. Būvdarbu rezultātā veidosies ietekme uz teritorijā konstatētajām augu sugām. Iespējama mehāniska atsevišķi augu iznīcināšana veicot rakšanas darbus vai netiešas ietekmes veidošanās, izmainot vides apstākļus atradnes platībā, kas var nebūt piemēroti sugas attīstībai. **Samazinoties aizsargājamo biotopu platībai un iznīcinot aizsargājamās augu sugas, var veidoties būtiska nelabvēlīga ietekme uz biotopiem un augu sugām konkrētajās VES un saistītās infrastruktūras būvniecības teritorijā.**”

Šādi apstākļi nav pieļaujami. Valstī intensīvi un agresīvi īstenotā politika, kad pārējās tautsaimniecības nozares, vide un daba pilnībā tiek ignorēta vēja parku attīstības vārdā, ir pretējs Latvijas Republikas Satversmes 115. pantam - “Valsts aizsargā ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, sniedzot ziņas par vides stāvokli un rūpējoties par tās saglabāšanu un uzlabošanu.”

IVN process ir svarīgs solis, lai novērtētu un, iespējams, mazinātu jebkuru negatīvo ietekmi, ko vēja parka izbūve varētu radīt. Kā redzams, iesaistīti eksperti, lai nodrošinātu, ka projekta attīstība notiek atbilstoši vides aizsardzības standartiem un sabiedrības interesēm. Sabiedrības interesēs nekādi nav pieļaujams Ziņojuma 4.3.4.punktā konstatētais.

7. Publiskajā apspriešanā ierosinātāja pārstāve Inga Gavena, kura sevi pasludinājusi par “*vides eksperti*”, kaut gan eksperta sertifikātu uzrādīt nespēj, izteicās, ka tieši Valsts vides dienesta amatpersonas izteikušas apgalvojumu saistībā ar to, ka Grīņu sārtenei ar šādu vēja parka būvniecību, it īpaši apstākļos, kad tiks noņemta meža zemes virskārta, būs radīti labvēlīgāki augšanas apstākļi.

Saistībā ar šo apgalvojumu, lūgums, noskaidrot un biedrībai darīt zināmu to darbinieku vārdu, uzvārdu, kurš izteicis šādus apgalvojumus.

Spriežot pēc publiskajā telpā pieejamās informācijas, ievērojamo skaitu no visiem, dažādiem valstī īstenotajiem projektiem, kuros veikta ietekme uz vidi novērtēšana, tieši Inga Gavena - “*vides eksperte*” izstrādājusi IVN. Sabiedriskajā apspriešanā, izaicinoši nepieņemamā augstprātībā, I. Gavena izrādīja pārliecību, ka IVN Vides pārraudzības valsts birojs (birojs) saskaņos, jo I. Gavena ar biroja darbiniekiem ir apspriedusies Tas ļauj apšaubīt biroja darbinieku objektivitāti un pat norāda uz iespējamu interešu konfliktu.

8. Ziņojumā norādīta nepatiesa, maldinoša informācija, ziņojums nesatur apkārtējās vides pašreizējā stāvokļa objektīvu analīzi. Paredzamā vides ietekme, kas saistīta ar vēja parka būvniecību un ekspluatāciju, pārsvarā ir nepilnīga, sagrozīta un pat apzināti nepatiesa. Piemēram, 4.3.4.1.tabulā norādīts, ka ietekmes vērtējums, īstenojot plānoto darbību, pārsvarā ir - būtiski nelabvēlīga ietekme. Tomēr secinājumos eksperts norāda, ka “*Turpmākajā projektēšanas procesā, ņemot vērā saņemtos tehniskos noteikumus, sugu un biotopu ekspertu rekomendācijas, ietekmes vēl tiks mazinātas.*” Šāds eksperta slēdziens ir galēji nepamatots un absurds, jo izstrādātājam nav tehnisko noteikumu, kuros redzams, ka ietekme uz biotopu ir mazināta.

9. IVN jāņem vērā arī sociālekonomiskā ietekme un sabiedrības viedoklis. No konkrētā vēja parka ekonomiskā labuma guvējs ir tikai un vienīgi persona/personas, kam

faktiski pieder SIA "K2 Ventum" kapitāldaļas. Turklāt, sabiedriskajā apspriešanās pietiekami ticami, norādot uz konkrētiem reģistrācijas dokumentiem, pierādīts, ka tās ir personas, kas saistītas ar Krievijas naftas biznesu. Līdz ar to, no vēja parka attīstības konkrētajā vietā, nav saskatāms sabiedrības sociālekonomiskais labums, jo nav pierādījumu, ka reģionos, kur uzbūvēti vēja parki, lētāku elektrību vai citu labumu iegūst sabiedrība.

10. Ziņojumā, saistībā ar elektromagnētiskā lauka starojumu, pie 4.14.2.2. tabulas (250.lpp.) norādītie nepareizie pamatdati pilnībā izslēdz un ļauj apšaubīt visa Ziņojuma pamatojumu. Proti, minētajā tabulā norādīts, ka Dienvidkurzemes novada Sakas pagasta teritorijās vēja parkā ir plānots izbūvēt pāri par 100m (domājams 166m) augstiem torņiem. Kā redzams no Ziņojuma pārējā satura, plānotais vēja elektrostaciju parku augstums ir no 230 līdz 252 metriem.

11. Lūgums pievērst uzmanību jautājumiem, kas ietverti šī Iesnieguma pielikumā.

Kopsakarā ar iepriekš minēto, it īpaši ņemot vērā, ka ierosinātais nav izpildījis likumiski noteiktu obligāto pienākumu - pirms paredzētās ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas, saņemt Dienvidkurzemes novada pašvaldības viedokli par paredzētās darbības atbilstību pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem un to, ka konkrētajā vēja parkam izvēlētajā teritorijā, saskaņā ar spēkā esošiem, pašvaldības teritorijas attīstības dokumentiem, nav atļauta apbūve, lūdzu:

atteikt apstiprināt SIA "K2 Ventum" sagatavoto IVN "Vēja elektrostaciju parka būvniecība un elektropārvades pieslēguma izveide Dienvidkurzemes novadā"

Darām Jums zināmu, ka biedrība nosūtījusi iesniegumus viedokļu paušanai par SIA "K2 Ventum" Ziņojumu Latvijas Ainavu arhitektu savienībai, Latvijas Arhitektu savienībai, Dienvidkurzemes novada pašvaldības domei, Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijai. Pēc šo institūciju atbilžu saņemšanas sniegsim Jums informāciju.

Pielikumā: Jautājumi un iebildumi - 20 lpp.

*Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.
Lūgums saziņai un dokumentu aprītei izmantot elektronisko pastu: maritahorna@inbox.lv.*

Biedrības vadītāja Marita Horna

Tālrunis: 29226526

e-pasts: maritahorna@inbox.lv